

BUTTONARIUM
OGÓLNOPOLSKA
@ KOLEKCJA GUZIKÓW

www.buttonarium.eu

Karta katalogowa guzika btrm004805

Dane szczegółowe

Właściciel: **haenel**
Kraj: **Prusy**
Okres historyczny: **brak danych**
Znaleziono: **b.d.**
Materiał awersu: **mosiądz**
Materiał rewersu: **g.jednorodny**
Wykończenie: **brak**
Sygnowanie: **A & S**
Wytwórca: **ASSMANN F.W. (Lüdenscheid)**
Średnica: **28.0 mm**
Typ uszka: **dрут**
Rant: **●--|**
Profil: **(- jednowarstwowy, wypukły**

Występujące elementy

- korona [zamknięta]
- monogram [latin-F; latin-R]
- orzeł

Przeznaczenie

- wojskowy

Ostatnia aktualizacja: **2017-10-24 15:07**

Plik wygenerowano ze strony www.buttonarium.eu 2026.04.27

Opis guzika btrm004805

Pruski guzik wojskowy (rangowy)

© buttonarium.eu

Awers przedstawia orła w koronie zamkniętej, z monogramem FR na piersi (FR = Friedrich Rex, czyli Friedrich II von Hohenzollern, czyli Fryderyk II Wielki - król Prus w latach 1740-1786) oraz z regaliaми w łapach (jabłko w lewej oraz berło w prawej łapie). Na obrzeżu guzika występuje pojedynczy wypukły rant.

Rewers sygnowany: A. S., w postaci odbitki negatywowej awersu.

Ciekawostka

Guziki te wykonywano z mosiądzu, tombaku i niklu.

Przeznaczenie i datowanie

Jest to tzw. guzik rangowy (*Adlerknopf*, czyli guzik z orłem), guziki tego typu noszone były przez podoficerów na stójce kołnierza, po obu stronach szyi. Guziki te zostały wprowadzone w wojsku pruskim w 1846 roku i były w użyciu aż do roku 1918 - w latach 1871-1918 już w ramach Cesarstwa Niemieckiego.

Wymiary guzików

Gefreitenknopf - guzik kaprala $\varnothing$ 9 linii $\pm$ ½ linii, czyli około 22,9 mm $\pm$ 1,3 mm

Sergeantenknopf - guzik sierżanta: $\varnothing$ 12 linii $\pm$ ½ linii, czyli około 30,5 mm $\pm$ 1,3 mm

Ciekawostka

Dawniej, kaliber broni oraz średnice guzików mierzono w tzw. liniach, czyli odpowiednik 1/10 cala, czyli 2,54 mm.

Źródła

- [Podobne guziki na stronie Buttonarium Polska](#)
- [Wikipedia.de - Preußische Armee](#)
- [Wikipedia.de - Gefreiter](#)
- [Wikipedia.de - Sergeant](#)
- [Wikipedia.pl - Cal](#)
- [Wikipedia.pl - Linia \(jednostka\)](#)
- [www.erstes-garderegiment.de - Deutsche uniformen \(Prusen\)](#)
- [www.kaisersbunker.com - Eigentumsstück Waffenrock](#)
- [www.kaisersbunker.com - Model 1915/16 Bluse](#)

Wytwórca: ASSMANN F.W. (Lüdenscheid)

Firma **F. W. Assmann & Söhne** została założona w 1826 roku przez Friedricha Wilhelma Assmanna w miejscowości Lüdenscheid. Po jego śmierci firma była zarządzana przez syna Eugena Assmanna (????-1929). Kolejnym jej właścicielem był syn Eugena - Rudolf Assmann (????-1940).

Ciekawostki:

- Jeżeli guzik posiadał na rewersie sygnaturę RZM, to znaczy, że był on przeznaczony dla funkcjonariuszy NSDAP. Skrót RZM oznacza **Reichs Zeug Meistere**i der NSDAP - w Rzeszy Niemieckiej była to nazwa urzędu kontroli jakości wyrobów mundurowych przeznaczonych dla NSDAP i SA.
- Firma produkowała guziki również na rynek rosyjski o czym świadczą napisy reklamowe typu: *1 COPTЪ*.
- Czasami w sygnaturze pojawiały się litery DRGM, czyli Deutsches Reichs Gebrauch Muster, czyli Wzór Użytkowy Rzeszy Niemieckiej.
- Czasami w sygnaturze pojawiał się napis: GES. GESCH. który jest skrótem od: GESETZLICH GESCHÜTZT, co oznacza Prawnie Chroniony

Źródła:

- [Assmann & Söhne - KATALOG](#)
- [Historia firmy ASSMANN](#)
- [Kody RZM 1](#)
- [Kody RZM 2](#)
- [Kody RZM 3](#)
- [Kody RZM 4](#)
- [Loga wytwórców](#)

Przy opracowaniu opisu wykorzystano informacje od użytkowników oraz wnioski z analiz guzików w Buttonarium.

*Jeśli chciałbyś coś zmienić lub dodać do tego opisu, to napisz poniżej komentarz. **Nie zapomnij podać źródła informacji.***

Ostatnia aktualizacja: **2017-11-14 20:27**

